

Narodna lista:
 1. leto . . . K12—
 2. leto . . . 6—
 3. leto . . . 3—
 4. leto . . . 1-20
Priloge:
 1. leto . . . 15—
 2. leto . . . 15—
 3. leto . . . 15—
 4. leto . . . 15—
 5. leto . . . 15—
 6. leto . . . 15—
 7. leto . . . 15—
 8. leto . . . 15—
 9. leto . . . 15—
 10. leto . . . 15—
 11. leto . . . 15—
 12. leto . . . 15—
 13. leto . . . 15—
 14. leto . . . 15—
 15. leto . . . 15—
 16. leto . . . 15—
 17. leto . . . 15—
 18. leto . . . 15—
 19. leto . . . 15—
 20. leto . . . 15—
 21. leto . . . 15—
 22. leto . . . 15—
 23. leto . . . 15—
 24. leto . . . 15—
 25. leto . . . 15—
 26. leto . . . 15—
 27. leto . . . 15—
 28. leto . . . 15—
 29. leto . . . 15—
 30. leto . . . 15—
 31. leto . . . 15—
 32. leto . . . 15—
 33. leto . . . 15—
 34. leto . . . 15—
 35. leto . . . 15—
 36. leto . . . 15—
 37. leto . . . 15—
 38. leto . . . 15—
 39. leto . . . 15—
 40. leto . . . 15—
 41. leto . . . 15—
 42. leto . . . 15—
 43. leto . . . 15—
 44. leto . . . 15—
 45. leto . . . 15—
 46. leto . . . 15—
 47. leto . . . 15—
 48. leto . . . 15—
 49. leto . . . 15—
 50. leto . . . 15—
 51. leto . . . 15—
 52. leto . . . 15—
 53. leto . . . 15—
 54. leto . . . 15—
 55. leto . . . 15—
 56. leto . . . 15—
 57. leto . . . 15—
 58. leto . . . 15—
 59. leto . . . 15—
 60. leto . . . 15—
 61. leto . . . 15—
 62. leto . . . 15—
 63. leto . . . 15—
 64. leto . . . 15—
 65. leto . . . 15—
 66. leto . . . 15—
 67. leto . . . 15—
 68. leto . . . 15—
 69. leto . . . 15—
 70. leto . . . 15—
 71. leto . . . 15—
 72. leto . . . 15—
 73. leto . . . 15—
 74. leto . . . 15—
 75. leto . . . 15—
 76. leto . . . 15—
 77. leto . . . 15—
 78. leto . . . 15—
 79. leto . . . 15—
 80. leto . . . 15—
 81. leto . . . 15—
 82. leto . . . 15—
 83. leto . . . 15—
 84. leto . . . 15—
 85. leto . . . 15—
 86. leto . . . 15—
 87. leto . . . 15—
 88. leto . . . 15—
 89. leto . . . 15—
 90. leto . . . 15—
 91. leto . . . 15—
 92. leto . . . 15—
 93. leto . . . 15—
 94. leto . . . 15—
 95. leto . . . 15—
 96. leto . . . 15—
 97. leto . . . 15—
 98. leto . . . 15—
 99. leto . . . 15—
 100. leto . . . 15—

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petitvrste:
 večkratnih oznanilav
 — popust.
 „Straža“ izhaja v
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vrnejo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
 Prešernova ulica 8. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more g
 vsak dan od 11.—12. ure dopisati.

O narodnem odboru.

„Glas S., H. i S.“ priobčuje v številki minulega torka pod gornjim naslovom sledeči dopis iz Ljubljane:

Že okoli pol leta se dela na to, da se osnuje: „Narodni odbor“, ki bi imel predstavljati oni del naroda, ki živi v monarhiji. 2. in 3. marca 1918 so bili uglavljeni na sestanku v Zagrebu glavni principi, ki jih mora sprejeti vsakdo, ki hoče sodelovati pri „Narodnem odboru.“ Izvolil se je poseben odbor, ki je sestavil razširjen idejni program, ki bi se v smislu takratnih sklepov imeli predložiti vsem strankam in skupinam, da se izjavijo o njem. Do danes se to ni zgodilo. Zakaj ne? Ker treba poleg programa nekaj višjega, da se more konstituirati „Narodni odbor.“ Treba, da obstoje od naroda priznane politične organizacije, ki narod de facto predstavljajo in ki so pripravljene vstopiti v „Odbor“ v takem številu, da ta odbor predstavlja vsaj veliko večino naroda. Teh predpogojev za sedaj ni v Banovini, Bosni in Dalmaciji. V Banovini in Dalmaciji stvari napredujejo. (Iz Dalmacije je medtem došla radostna vest, da ta del domovine že ima reprezentacijo. Dne 2. t. m. v Splitu izbran politični odbor, ki mu pač ne bo nihče odrekal kompetencije, je istočasno „Nar. svet“ in glava nove politične organizacije v Dalmaciji. Sigurno bo ta odbor takoj stopil v zvezo z dr. Korošcem kot organizatorjem „Narodnega sveta“ v Ljubljani, da izvrši skupno z njim gotove skupne naloge še preje, nego dobimo splošni „Narodni svet“ S. H. S.)

Zrele so razmere v Sloveniji in Istri. Že v prvem začetku se je mislilo, da se izven centraliziranega „Narodnega odbora“ delo razdeli praktično. „Narodni odbor“ ni samo reprezentacija. On ima ogromne praktične naloge, ki jih mora reševati razmerim primerno. Drugače v Cislitaniji, drugače v Banovini, drugače v Bosni. Zato je že pokojni Doksek sanjal in pisal o „tripartitum corpus“, a ne v tem smislu, da bi en del bili Slovenci, drugi Hrvati in tretji Srbi, nego eden Cislitvanska, drugi Banovinska, tretji Bosna.

Morda poreče kdo, da se s tem priznava državno-pravna situacija, ki jo želimo zrušiti. Toda temu nikakor ni tako. „Narodni odbor“ je celota, a on dela potom organizaciji, ki so prirojene praktičnim potrebam. Na narodni meji treba določiti naše zahteve, ugotoviti tamošnje ljudi v težki borbi, izvesti organizacijo do zadnje kože, da bo narod na veliki dan znal, da ni masa, nego da je živ organizem, ki ima svoje voljo. Pasivisti mislijo, da nam bo sadje padlo samo v naročje in da tedaj nastopi zlata doba. Opravičujejo letargijo s svojimi prezirnimi frazami. Toda naš narod mora biti vsak trenutek pripravljen, da deluje aktivno za svojo svobodo. To pa ne gre brez močne organizacije.

„Narodni odbor“ bo zbiral naše gospodarske sile in nas bo branil pred invazijo tujega kapitala. Pazil bo na vsak pojav nemške napačnosti, ki po silja v naše področje svoje uradnike in podjetnike. Vsakdo mora takoj razumeti, da se bo vse to praktično izvedlo najbolje, ako se upoštevajo obstoječe razmere: Za Istro, Goriško in Koroško se mora delati po drugačnih metodah nego v Banovini, Bosni ali Ogrski. Zato se je mislilo od začetka na centralni narodni odbor v Zagrebu, ki bi vse vodil, a praktično delo izvajal preko sekcij, od katerih bi ena morala biti naravno v Ljubljani za Slovenijo, Istro in Dalmacijo. Glede slednje se je od slovenske strani takoj priznalo, da se jej pusti na voljo, ako se hoče organizirati avtonomno, ker se praktično delo ne more voditi iz Ljubljane, a nekatere važne skupne stvari (stališče napram Italijanom, vprašanje pomorskega šolstva, združništvo, banke, izraba vodnih sil, prehrane itd.) se morejo urediti potom dopisovanja in tupaťam in skupnih sejah. Zato so v načrtu, ki je sestavljen za cislitvanski del v Ljubljani, prepustili Slovenci od 50 mandatov 12 mandatov Dalmaciji, ki jej ostane na voljo, da se organizira, kakor hoče, samo da ima v slučaju potrebe preko letih 12 mandatov zvezo z Ljubljano.

Slovenci, ki imajo največjo in najbolj ogroženo narodno mejo, ne morejo čakati, da se razmere v Banovini popolnoma razjasnijo in da bi do tedaj ostali pasivni. Kdor zna, kaj so borbe v Mariboru, Koroški, Goriški, Trstu in zahodni Istri, bo priznal, da je treba železo kovati takoj. Ogromno statistično in na naših zahtevah utemeljeno organizacijsko delo ne more čakati, da se razbistrijo strankarske razmere v Banovini.

Povdarjamo, da velja ono isto tudi za Istro, ki je gospodarski povsem vezana s Slovenijo. Ako bi Istro danes izjavila, da kot po večini hrvatska potrajnane pristopi k ljubljanskemu „Narodnemu sve-

tu“, bi bil to najžalostnejši pojav, kar smo jih imeli v svetovni vojni. Slovenci se ne organizirajo v „Narodnem svetu“ kot Slovenci, nego kot del naroda S. H. S. Oni ne bodo pristopili centralnemu „Narodnemu odboru“ v Zagrebu kot organiziran narod, ne kot celota za sebe, ne, nego oni bodo pristopili direktno, ker so člani „Narodnega sveta“ v Ljubljani že ipso facto člani „Narodnega odbora“ v Zagrebu, a ne da bi morda v Zagreb prišli nekaki delegati slovenskega „Narodnega sveta.“ V onem srečnem času, ko se konstituiral „Narodni odbor“ v Zagrebu, bo poveril svoje člane iz Cislitanije, da še nadalje delajo praktično na organizaciji v svojem področju.

Stavka rudarjev v Idriji.

Slovenski delavci za slovenske uradnike.

Ljubljana, 9. julija.
 Obupne in naravnost neznošne razmere, ki so pri idrijskem rudniku vladale že leta in leta, so prikipale do vrhunca, tako da je v ponedeljek zjutraj popolnoma nepričakovano izbruhnila stavka. Idrija leži v zapuščenem osamljenem kot Kranjske in nima nobene prave prometne zveze. Socialne razmere v Idriji se niso izboljšavale že prej ne sorazmerno s časom, tem slabše pa je bilo sedaj v vojni. Idrijsko delavstvo je zopet in zopet zahtevalo izboljšanje mezd, zlasti pa aprovizacije, toda uspehov ni bilo. Na zadnje spomenice so idrijski rudarji dobili nepovoljen odgovor, češ, da so se mezde zvišale za 156%, da torej ni povišja za nadaljnja izboljšanja. Idrija pa nima nobene redne aprovizacije, vrhu tega jim pa delajo še ovire pri dopustih. Tako jim je popolnoma nemogoče nabavljati si potrebščine v že itak silno izčrpani okolici.

Zahteve idrijskega delavstva so naslednje:
 Delavstvo, zbrano na shodu dne 7. julija v pivarni pri „Črnem orlu“, odločno zahteva:

A. Da se plačilni pravilnik od leta 1913 razveljavi in se preudari število kategorij in draginji primerne plače pri stabilnih delavcih v tri razrede, in sicer: 1. razred od 1 do 5 let službe temeljne plače 4 K. 2. razred od 5 do 10 let službe temeljne plače 8 K. 3. razred od 10 let dalje službe temeljne plače 9 K. Mladoletni delavci do 18. leta starosti 5 K temeljne plače za osemurno dno. Zraven tega še vse dosedaj obstoječe draginjske in vojne doklade. Delavci kakor kovači, ključavničarji, mizarji, sploh profesionisti, kateri opravljajo deseturno delo od gosposke dne, 25% več.

B. Aprovizaciji delavcev, zaposlenih pri c. kr. rudniku v Idriji, naj se določi sledeče: 1. dnevno 300 gramov moke za težke delavce; dnevno 200 gramov moke za sivoce, oziroma njih družinske člane. 2. Maščobe po zakonitih določbah, za težke delavce 20 gramov, za njih sivoce po 15 gramov na dan. 3. Mesa naj bi dobivali težki delavci 10 dkg, njih otroci pa po 5 dkg na dan. 4. Delavci in njih sivoce bi naj dobivali po ½ kg krompirja za osebo na dan. 5. Sočivje kakor fižol, grah, ješprenj, kaša itd. pa vsaj po ene vrste od tega po 10 dkg za osebo na dan.

C. Da naj se oženjenim delavcem letno 10 in samcem 5 m drv ter potrebno razsvetljavo.

D. Nastavi naj se uradništvo zmožno slovenskega jezika.

E. Vsak delavec naj dobi letno 14dnevni dopust s celo plačo.

F. Odpravo militarizacije iz obratov.

Dodatno k prvi resoluciji se zahteva še tudi: 1. Izplačevanje naj se vrši po zakonitih določbah, dodatek k službenemu redu c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji dne 30. oktobra 1912, št. 6340 § 10, odstavek 12, do 14. 2. Aprovizaciji odbor, obstoječ iz delavcev, naj se takoj nastavi kot tak ter se pismeno potrdi od strani rudniškega ravnateljstva izjava glede tega. 3. Vpelje naj se pri c. kr. rudniški aprovizaciji kreditna knjižica, ki bo najbolj primeren za nadzorovalne organe in prejemnika, vpiše se naj v to knjižico vsako datatev, predmet, ceno in datum. 4. Preskrbi naj se za potrebno obleko in obutev delavcem in njih družinam.

Idrijsko delavstvo zahteva z vso odločnostjo, naj se nastavi uradništvo, ki je zmožno slovenskega jezika. O tej točki piše „Slovenec“:

„Rudnik v Idriji, v katerem se koplje živosrebrna ruda, je državna last. Naša vlada nastavlja upravne, trgovske in tehnične uradnike, ona sprejema delavce ter druge uslužbenec. Delavstvo in nižji uslužbenec so povsem Slovenci, uradniki kakor tudi boljše plačani uslužbenec so pa drugorodci. Isti sistem, kakor pri uradih, vlada v tem državnem podjetju: Slovenec je dober za enostavna, mučna dela, vodstvo pa je rezervirano za drugorodce. Posledica

tega sistema je, da se ni mogla razviti slovenska ideja v državnih uradih in podjetjih. Idrijsko delavstvo zahteva sedaj, da se nastavijo samo taki uradniki, ki so večji slovenskega jezika. Njih zahteva sicer ne gre tako daleč, kakor bi jo stavil slovenski narodno-gospodarski program, ki bi se glasil, da morajo biti uradniki slovenske narodnosti. V bistvu pa se obe zahtevi krijeta, kajti ako bi hotela vlada nastaviti v idrijskem rudniku uradnike, ki so večji slovenskega jezika, bi morala pač poseči v pretežni večini po Slovencih.

Točka glede narodnosti uradništva, ki jo je postavil „Delavski svet“ v Idriji, je principijelne važnosti za slovenski narodno-gospodarski program. Znano je, da vladajo glede narodnosti uradništva slične razmere skoro v vseh velikih podjetjih, ki se nahajajo na slovenskem ozemlju. Velika podjetja so z malimi izjemami last tujcev. Slovensko podjetništvo je zastopano samo v mlinski, usnjarski, čevljarski, lesni in cementni veleindustriji; končno imamo nekaj pivovarn in malih premogovnikov v svojih rokah. V državni lasti je idrijski rudnik, tovarna za cink v Celju, tobačna tovarna v Ljubljani itd. V tujih rokah so papirnice, železna podjetja na Jesenicah in v Storah, svinčarna v Litiji, premogovniki v Trbovljah, Hrastrniku, Konjicah, Velenju, Zagorju, Kočevju itd., podjetja s svinčeno rudo in svincom na Koroškem, predilnice itd. Na železnice in druga prometna sredstva se nočem sedaj ozirati.

V teh podjetjih, ki niso last Slovencev, je bilo pred vojsko zaposlenih okroglo 30.000 delavcev. Slovenec je bil težak; boljše plačani mehanik, strojevodja, nadalje trgovski in tehnični voditelji so bili pa drugorodci, največini Nemci. Vsem tem 30.000 delavcem je bilo tedaj nemogoče povsotati se čez težaški stan. Denar, s katerim so se financirala ta podjetja, je bil navadno nemški, in z njim je prišel tudi nemški ravnatelj, inženir, strojevodja itd. v deželo. Da je tudi vlada pripeljala v svoja podjetja na vodilna mesta Nemce, je samoočebni umevno. Idrijski delavci uprevajo tlačanski položaj našega naroda glede industrije. Delavci se dobro zavedajo, da bo njegov sin ostal navaden težak, najsi bo še tako priden in bister, češter ostanejo podjetja v tujih rokah. Ako bi bila podjetja slovenska last, bi se tudi trgovski voditelji, inženirji, strojevodje ter sploh vsa dobro plačana mesta vasedla sinovi našega naroda in tudi otroci tovarniškega delavca bi imeli upanje, da se povspno do kakega vodilnega in dobro plačanega mesta. Zato zahtevajo idrijski delavci, da morajo uradniki idrijskega rudnika znati slovenski kar pomeni skoro isto, kakor da morajo biti Slovenci.“

Stavka se nadaljuje. Delavci imajo vsak dan posvetovanja, katerih se je udeleževal tudi poslanec Gostinčar, ki se je odpeljal dne 9. t. m. na Dunaj, da pri vladi posreduje v prid delavstva. Vojaška oblast zahteva, naj začnejo delavci delati v Sredo (dne 10. t. m.). Na posredovanje poslanca Gostinčarja se je ta rok podaljšal do četrta, dne 11. t. m. Delavci so najodločneje izjavljali, da ne marajo več umirati počasne smrti in da hočejo izpolnitev vseh zahtev. Stavkujoče idrijsko delavstvo je popolnoma mirno. V Idrijo se je pripeljal vojaški oddelek, ki se je nastanil pri „Črnem orlu.“ Stavkujoči rudarji vzdržujejo v jami varstveno službo.

Kühlmann odstopil.

Ne samo pri nas v Avstriji, ampak tudi v Nemčiji so prišle razne državne in ministrske krize na dnevni red. V spominu nam je še odstop bivšega državnega kancelarja Bethmanna-Hollweg, zatem dr. Michaelisa in kmalu na to pl. Jagowa in tem možem je sedaj sledil državni tajnik pl. Kühlmann, ki je vodil zunanje zadeve Nemčije.

Kakor znano, je imel pl. Kühlmann nedavno v nemški državni zbornici govor, v katerem je med drugim rekel, da glavna krivda izbruha svetovne vojne ne začene Anglije, temveč Rusijo. S temi besedami je napravil poklon Angliji, kar so mu pa vse nemci hudo zamerili, kajti geslo vsenemcev je: Boj Angliji do skrajnosti in do končne zmage! Nič manj kakor teh besed so mu zamerili drugi del govora, v katerem je rekel, da s strogo vojaškimi odločitvami brez vsakih diplomatskih pogajanj in pogovorov ne bo možno končati te vojne. Može je pametno misliti in je odkrito izrazil svoje mnenje. Toda v Nemčiji je, slično kakor pri nas v Avstriji, na krmlu in površju mogočna struja, ki o kakem miru na podlagi sporazumljenja noče ničesar vedeti in slišati, marveč zahteva, da mora odločiti meč. Ta mogočna nemška struja, na čelu ji vsenemci, je vprizarjala potom tiska in tudi v državni zbornici ljuto gonjo proti pl. Kühlmannu ter odločno zahtevala njegovo glavo, kajti o možu, ki je priporočal zmernost in sporazu-

mljenje, ni hotela nič več slišati. Napadi na Kühlmanna so postali tudi osebni. Očitati so mu, da je ob priliki sklepanja mirovne pogodbe z Rumunijo v Bukarešti obiskoval le-tam zloglasne hiše in da je imel opraviti z več drugimi umazanimi zadevami.

Vsenemci so skušali dokazovati, da spada pl. Kühlmann med notranje sovražnike Nemčije, ker je s svojim govorom v državni zbornici oškodoval, oziroma oviral zmagonosni konec vojne, škodoval odločni volji za nadaljevanje vojne ter krepil odporno silo v taboru sovražnikov Nemčije.

Nekako čudno je, da se ravno Kühlmanna sumniči, češ, da je hotel skleniti „mehek mir“, čudno tem bolj, ker je bil ravno Kühlmann tisti nemški državnik, ki je sklenil mir v Brestu-Litovskem, v katerem je Rusija izgubila vse svoje zapadne province. Več kakor teh žrtiev Rusiji niso mogli naložiti, saj izgubi Rusija glasom mirovne pogodbe v Brestu-Litovskem vse svoje province ob Vzhodnem morju, potem Poljsko in Litevsko. Kljub temu, da je Nemčija v Brestu-Litovskem dosegla več kakor si je pravzaprav sama želela, je Kühlmann vendar padel v nemilost vsenemcev, ki so zahtevali, da bi se morali odtrgati od Poljske tisti deli, ki bi v vojaškem oziru zagotavljali varnost meja Pruske Šlezije in Prusije proti vzhodu, ali z drugimi besedami: Vsenemci so še tudi zahtevali, da bi se veliki deli bivše Rusko-Poljske priklonili iz vojaških in strateških razlogov k Nemčiji, kakor to javno zahtevata Hindenburg in Ludendorff, ki nista zahtevala nič manj, nego da bi se Rusko-Poljska še vnovič, torej četrtič, delila. A ker se je pa Kühlmann protivil tem načrtom, ki bi vsebovali kal večnih sporov in preprirov v bodočnosti, je padel še tudi v nemilost pri Hindenburgu in Ludendorffu.

Vsenemci so mu tudi očitati, da deluje Kühlmann na to, da bi Nemčija izpraznila vso Belgijo, ne da bi si obdržala pristanišči Ostende in Zeebrügge kot oporišči nemškega vojnega brodomstva ob belgijski morški obali. Nadalje so mu tudi očitati, da je bil že kot nemški poslanik v Londonu prijatelj za miroljubno sporazumljenje med Anglijo in Nemčijo, ter da je bil velik prijatelj Anglije.

Tako je prišlo, kar je bilo pričakovati v obzired razmeram, ki vladajo v Nemčiji, kjer imajo vsenemci vodilno besedo, da je moral Kühlmann napraviti prostor možu, ki ne bo smel govoriti o kakem miru na podlagi sporazumljenja in diplomatskih pogajanj, marveč ki bo smel govoriti in pri vsaki priliki naglaševati neupogljivo voljo Nemčije, da noče nobenega mehkega miru, marveč „trd mir“ ali „Siegfrieden“, katerega bi narekoval nemški meč. Tako je torej v Nemčiji in tako je tudi pri nas. Državni krunitarji so odločni pristaši in vneti zagovorniki politike za nadaljevanje vojne in vsenemško časopisje že sedaj povzdiguje v deveta nebesa Kühlmannovega naslednika, ki bo baje pl. Hintze, dosedanji nemški poslanik v Kristijaniji in ki je baje zagovornik nemškega „Siegfriedena.“

Vsenemci za odpad od — Rima.

Kakor znano, se v zadnjem času nekateri nemški duhovniki prav pridno udeležujejo raznih nemških Volkstagov, na katerih nastopajo kot slavnostni govorniki z govori proti Slovanom, zlasti proti Jugoslovanom. V spominu nam je še govor nemškega duhovnika dr. Gimpla na Volkstagu v Zelenem Travniku, govor dr. Schellaua, prošta v Brucku, na Volkstagu v Brucku, ter govor nemških katoliških duhovnikov na raznih koroških nemških Volkstagih.

O nastopu teh nemških duhovnikov na raznih Volkstagih piše „Grazer Volksblatt“ v svoji četrtkovni številki sledeče: Kdor bi bil mislil, da bodo v interesu edinosti in sloge nemškega ljudstva v tem nevarnem času opustili vsenemci svojo versko gorjo proti katoliški cerkvi, ta bi se bil hudo varal in te ljudi slabo ocenil. Da bi ne bilo nobenega dvoma o tem, da je pri vsenemcih sovraštvo proti vsemu, kar je katoliškega, veliko močnejše, nego ljubezen do edinosti in sloge, je zapisal „Alldeutsches Tagblatt“ dne 7. julija sledeče: „Glede naše vsenemške skupnosti mišljenja ne more biti nobenega dvoma o tem, da nemško ljudstvo nima nobenega povoda, da bi iz samega veselja naš nemškimi besedami nekaterih — rimsko-katoliških duhovnikov bilo manj čuječe proti Rimu, ali pa, da bi celo ustavilo boj proti Rimu. Agitatorji za nemškoračikalno-krščansko-socialno volilno zvezo imajo pač dovolj vzrokov metati ljudem pesek v oči z namenom, da bi se omilil ali celo ustavil boj proti rimskemu klerikalizmu. Pravi svobodomiselnost in narodni Nemci imajo dandanes še več kot kdaj poprej dolžnost, da z vso ostriostjo nadaljujejo boj proti Rimu. Naše najboljše sredstvo v boju proti Rimu je in ostane geslo: „Proč od Rima!“

Vsproti tako strupeni pisavi proti katoliški cerkvi je mogoče, da se bodo vendarle začele vsaj trezno misleči Nemcem odpirati oči, da uvidijo, da ti vsenemški Volkstagji niso ničesar drugega, kot razgaljanje vsenemškega furorja in priprava agitacije za gibanje proti Rimu. Morda bodo nemški krščanski socialci vendar le enkrat uvideli, da so le samo štafeta vsenemcem, ki so in ostanejo najstrupenejši netilci narodnostnega in verskega spora v Avstriji kakor tudi v Nemčiji.

Dopis s Pohorja.

Nedavno je došel na daljši dopust v svoj rojstni kraj v Ribnico moj bratranec Janez in sicer iz

Ljubna na Gornjem Štajerskem. Imel je na sebi nekoliko oguljeno vojaško obleko in hlače že sešite na kolnih, čevlje le samo obrobene z usnjem, sicer pa iz platna. Bil je ves onemogel in ker je prehodil že dve uri dolgo pot ponoči od železnice, se je pred očigledno v nadi, da tu dobi vsaj kaj toplega. Tega, kar je dobil, ni bilo mnogo, saj že sami nimamo ničesar in so že trojne karte za moko in kruh še povsem cele, ker preskrbovalci s hrano upajo, da bodo končno karte za moko popolnoma nadomeščale dotično. Čemu mora pa potem pridelovalec živčja dati istega erarja na vsak način, sicer se mu brezobzirno zažuga stroge kazni, ki se tudi strogo izvršujejo? Še bolj pa smo se čudili njegovi izpovedi, češ, da — mora se to že tako ničvedno obleko, ko domov pride, vrniti, katero naročilo je že nosil v žepu, in če zlučeno doma ne bi imel kaj obleči, da bi vstregel za žetvi, pa tu naj skače nag okrog. Toliko si torej prisluži o naši ljudje, ne glede na toliko prebilo trpljenje, zamudo zlatega časa in z izgubo ljubelega trave na tej krivični in brezkončni vojni! Še tisto betvico ničvednih eunj jim slavni erar ne privoščji. Odkar so teli vojaki že pešati in torej ofenzive nasprotnikov niso več tako srčite kot poprej, jeji so pošiljati nekatero pridno na dost. češ, naj se preživi sam, dasiravno upravlja sedaj, ko se je pridelovalec živčja skoro vse pobrale in so tudi prišleci na dom še pred vsem drugim potrebni počitka, ni Kosoče za iste ničesar storiti, ker: ondi kjer nič ni, izgubi tudi cesar pravico.

Vsekakor pa so še takšni, ki upijejo po zmagi in po nadaljevanju vojne, kakor da bi si mislili, da bodo ali sploh bomo imeli od tega kakega dobička. — Bog ne bo poslal Kristusa na svet, da bi tu po čuležu preživljali za več mesecev do mlave lačne ljudje, ako bo pridelkom prizanesla uima in druge nezgode, katerim so izpostavljeni; dolgi poletni dnevi pa zahtevajo še več okrepčila za telo, ki mora pri težkem delu še huje trpeti. Gospoda pri zelenih mizah li nemara še lažje prenašala glad in pomanjkanje kruha, ubogi delavec pa tega ne more na prav noben način.

Imenovani prišlec je pravil, da je kot stražnik ruskih vjetnikov imel z dotičnimi hud križ, ker so hoteli pri težkem delu tudi jesti, živčja pa je bilo le malokedaj. Ko nekoč cele štiri dni niso dobili ničesar ter ga hodili nadlegovati za njegov grizljaj kruha, jih je odpeljal v taborišče in povedal, kako da se jim vsem skupaj godi, da jih naj oskrbe ne le z delom, marveč tudi z živčjem. Ali pa se je to zgodilo? Nikakor ne! Delavci so zapodili nazaj, njemu so pa prisodili radi „eigenberechtigter Handlung“ 10 dni zapora s trdim ležiščem. Tako se postopa z ljudmi! Prava vera slove po mnenju gotovih ljudij sedaj tako: „Varuj se dobrega in stori hudo!“ Torej le malo drugače nego ob času Kristusovem. Ker takšnih dejanj ne bo priznal in plačeval naš sodnik, jih bo menda že sodil in poplačal nekdo drug, torej on, kateremu s tem služijo — satan sam. Najhuje pri vsem tem je še to, da ljudje, ki okušajo in gledajo vse to krivice, izgube končno še vero v vsevednost in pravičnost božjo, da postanejo radi tega lahko nesrečni ne le začasno, marveč tudi večno.

Praznovali smo god sv. Janeza Krstnika. Iz njegovega življenja vemo, kako naravnost in brez o zira na velikost je očital kralju Herodu njegovo pregreho. Zgubil je sicer radi tega svojo glavo, toda je postal svetnik, takšen, da je košček njegovih telesnih ostankov delal čudeže, ozdravljaj bolnike. Sedaj ni več Janezev, da bi zaklicali velikašem odločno besede: „Do semkaj in ne več dalje!“ ker ljudje so odvrgli svoja ušesa od zdravega nauka in se zatekli k malikovanju. Pravo vero trditi in si prizadevati, da bi vsi ljudje po njej živeli, to je dandanes greh, torej oni ti žive po navodilih satana: „Le naprej, le naprej, dokler je še vetra knj!“ Kajti enkrat nas čaka lepo plačilo na dnu peklenskega brezna!

Pohorski starček.

Vprašanje naše prehrane.

Pod tem naslovom je izšla v Cirilovi tiskarni v Mariboru knjižica, ki jo je spisal vodja prehranjevalnega urada c. kr. okrajnega glavarstva v Plaju c. kr. namestniški koncipist dr. O. Pirkmajer. Knjižica — ki je izšla tudi v nemškem jeziku in o kateri se je izrekla nemška strokovnaška kritika zelo pohvalno — zasluži vso pozornost. Pisatelj razpravlja temeljito o razlogih, ki so, poleg neizogibnih posledic vojne, v glavnem zakrivili, da je naša produkcija poljskih pridelkov tako nazadovala in daje uvaževanja vredne nasvete, kako bi se ta produkcija pel dvignila. Vidi se, da se je pisatelj temeljito bavil s predmetom in da ima tudi mnogo izkustva. Predvsem je upoštevanja vreden njegov predlog, da država sklene s posestniki dobavne pogodbe in posestnik, ki je spolnil pogodbeno obvezo, naj bo prost vseh nadaljnjih rekvizicij. Pri oproščenjih naj bi se uvedel neki sistem, po katerem se oprosti vsak kmetovalec, ki se obveže, da bo oddal gotovo množino poljskih pridelkov, dovoljevala naj bi se pod gotovimi pogoji davčne olajšave, ugodnosti pri nabavi gospodarskih strojev in drugih v gospodarstvu potrebnih predmetov itd. Pridržujemo si, da o stvari še spregovorimo. Za danes samo prav toliko priporočamo to knjižico, posebno našim kmetovalcem. Knjižica se prodaja v prodajalni tiskarne sv. Cirila v Mariboru in v vseh drugih knjigarnah. Cena 2 K.

Letina v Avstriji.

Letošnja žetev v Avstriji se je zakasnela v sled delavnega in mrzlega vremena povprečno za 14 dni.

Urednika dunajskega lista „Zeit“ je sprejel minister dr. Paul ter mu rekel, da so dovozi iz inozemstva, t. j. iz Ukrajine in Rumunije, izžrpani. Minister je povdarjal, da bomo dobili šele prihodnji mesec novo žito iz lastne in ogrske žetve. Do tedaj bo ostala še seveda krušna porcija skrčena. Glede prihodnje žetve pravi minister, da kaže v Ukrajini jako slabo, — tako da ne bo mogla dobiti Avstrija v večjih množinah žita. Po dosedanjih uradnih poročilih se zamore sklepati, da bo letošnji pridelek tudi v Avstriji še precej zaostal za povprečno letino. Pšenice smo pridelali dosedaj povprečno 13,3 q na 1 ha, letos pa se ceni samo na 11 q, v slovenskih pokrajinah na 8,5 q; rži 13 q, letos 11,5 q, na Slovenskem 8 q; ječmena 14 q, letos 10,5 q, pri nas 8,5 q, ter ovsu 11,5 q, med tem ko se ceni letošnja žetev na 8,5 q ter pri nas 7,5 q. Toplo vreme bi ječmenu in ovsu še mnogo pripomoglo, med tem ko sta pšenica in rž že skoro dozorela, vendar bi vroče solnce moglo poboljšati kvaliteto, ker bi se zrno napolnilo moke. Kakor kaže, ne bo letošnja letina, kar se tiče krušnega žita in ovsu, nič boljša kakor lansko leto.

Z naredbo od dne 27. junija 1918 so se, kakor znano, določile cene za pridelke letošnje žetve. Cene so povsem višje kakor lansko leto ter nižje kakor na Ogrskem in sicer: (Cena 1 stota v kronah, številke v oklepajih značijo cene lanskega leta): pšenica Avstrija 55 (40), Ogrska 60 (45); rž Avstrija 55 (40), Ogrska 52 (43); ječmen Avstrija 50 (37), Ogrska 52 (46); oves Avstrija 50 (36), Ogrska 52 (44). To so osnovne cene; kdor odda v Avstriji vojnižitemu zavodu žito (pšenico, rž, ječmen ali oves pred 31. julijem, dobi 25 K za 1 q več; kdor odda tekom meseca avgusta, dobi 20 K več, tekom meseca septembra 10 K ter tekom mesecev oktobra, novembra in decembra 1918 za vsak kvintal 5 K čez osnovno ceno. Tribližno enake premije so določene tudi na Ogrskem. S premijami se hoče kmetu pridobiti za to, da žito omleti po žetvi takoj ter da izroči vse, kar ostane še čez njegovo potrebo, vojnižitemu zavodu. Na ta način se hoče od pomoči sedanji veliki revščini, ki vlada glede preskrbovanja s kruhom (!?).

Italijansko bojišče.

Razven običajnih artilerijskih bojov ob Piavi, ter večjih spopadov v dolini reke Brente nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Francosko bojišče.

Ob reki Lys in Somme hudi artilerijski boji, v katere posega ameriška artilerija, južno od reke Aisne pa srditi napadi francoskih čet na nemške postojanke. Na obeh straneh se neprestano vršijo velika premikanja čet in obširne priprave kot predznamenja za velike vojne dogodke v bližnji bodočnosti.

Boji v Albaniji.

Dne 7. julija so napadli Italijani z močnimi krdeli naše postojanke ob srednjem in spodnjem toku reke Bojuze. Vsled pritiska močnih sovražnih oddelkov smo bili prisiljeni, da smo nekoliko umaknili naše prednje čete v dolini reke Bojuze. Umaknili smo se zadaj za črto Berat—Fieri. Mestí Berat in Fieri so zasedle italijanske čete.

Pismo

v spomin padlemu poročniku Radku Kolšek.

Prešla je že jesen, zima in ena pomlad, odkar Ti ležiš tam v Tirolu na gori Colbricon. Na Tvojem grobu zrastle in ovenole Ti je že nabroj rožic lepih, duhtečih, vsaka je bila tako polna življenja, kot Ti sam, vse so dihale in se veselile božjega solnca.

Ah, življenje, kako je lepo in kako srečen tisti, komur postane ideal, kot Tebi, ki si se bal zamuditi minuto življenja po nepotrebnem. In tudi Ti si moral pustiti svoje življenje v civilni suknji in šel si, kamor Te je klical dolžnost. Izpolnjeval si svoje dolžnosti pridno in vestno, in ko Te je usoda privedla med bojni grom, nisi bil samo poveljnik in dober vodnik, bil si svojim nižjim dober tovariš in svetovalec. Pri manjših ali večjih bojnih podjetjih si bil vedno na čelu svojih strojnič neustrašen in hraber poveljnik.

Dragi Radko! Trnjeva je bila pot Tvojega življenja, brez veselja in solnca celih 21 mesecev si pil kupo gorja počasi, v dolgih požirkih toliko časa, da Ti je padla kupa polna upov nove cvetoče pomladi na tla in se razbila na tisoč drobnih koscev; tako si vzel vse nade s sabo v oni raj, kjer Ti sije lepše solnce.

Stojim pod to goro življenja in s strahom zrem proti vrhu, ki je še tako daleč; a jaz sem tako slab. Podaj mi roko, dragi Radko, bojim se, da ne omagam, ker kupa življenja bo tudi pri meni skoro polna. Koliko pomladi je videlo moje oko, med tem, ko je bila v srcu žalost in v duši trpljenje. Šel sem v to pomlad, hodil po livadah med cvetkami, neduhčimi, vse so dihale smrti, vse so imele glavice k tlom obrnjene; ah, za-me rožice ne cveto, za-me ni več pomladi. Kako rad bi prišel enkrat na Tvojo gomilo, da bi si olajšal svoje srce, kjer bi si duša odpohala.

ni mi dano, trpeti moram naprej in živeti življenje, ki ni življenje.

Tako, dragi Radko, Ti ne govorim samo jaz, tvoj brat, tako Ti bo govoril vsakdo, ki zna se govoriti. Zato pa blagor onim, ki so izpili kupo nesmrtnosti do dna in ki že davno spe spanje večnosti.

Med nami še živiš in si nesmrten, dragi Radko. Jaz pa bom hodil po poti naprej, katerega sem si izbral in pozdravljen mi boji, če jo zmorem, če pa omagam, na svidenje!

V Celovcu, meseca julija 1918.

Franjo.

Politične vesti.

Jugoslovanski klub ima svojo sejo v ponedeljek, dne 15. t. m., popoldne ob 5. uri. Določi se taktika za torek in naslednje seje.

Parlamentarna komisija Jugoslovanskega kluba ima sejo v ponedeljek, dne 15. julija, dopoldne ob 10. uri.

Akcijski komite, ki ima določiti skupno taktiko Čehi, se bo zbral tekom popoldne dne 15. t. m. V ta komite spadajo gg. dr. Korošec, Gostinčar, Demšar, dr. Ravnihar, dr. Benkovič, dr. Vukotič in dr. Tresić-Pavičić.

Seja strankinih načelnikov na Dunaju. Dne 10. julija predpoldne se je ob navzočnosti ministrskega predsednika dr. Seidlerja vršila na Dunaju seja strankinih načelnikov, da se določi delovni načrt za bodoče zasedanje državne zbornice. Po daljši razpravi, v katero so posegli skoro vsi navzoči, je predlagal zbornični predsednik dr. Groß, da se postavi na dnevni red zasedanja kot prva točka državni proračun. Kot druga točka dnevnega reda bi naj bila zahteva Čehov in Jugoslovancev, da se postavi Seidlerjevo ministrstvo na zatožno klop. Zastopniki nemških strank so se izrekli za predlog dr. Großa, istotako načelnik Poljskega kluba poslanec dr. Terpil. Načelnik Češkega Svaza poslanec Stanek je izjavil, da je želeli vsaj kratkega zasedanja ter da se ga ne sme preobložiti z gradivom. Toda po njegovem mnenju državni proračun ni najvažnejša zadeva, marveč le razprava o sedanjem kurzu vlade in o stališču, katerega zavzema stranka napram kurzu Seidlerjeve vlade. Ta kurz vlade, ki zatira časopisje in preganja Čeha in Jugoslovane (poslednji se iz važnih vzrokov konference niti ne udeležujejo in so poverili zastopstvo Jugoslovancev Češkemu Svazu) mora nehati. V imenu Čehov in Jugoslovancev zahteva, da pride obtožba Seidlerjevega ministrstva kot prva točka na dnevni red. Temu predlogu so se pridružili še tudi drugi govorniki kot: dr. Stransky, Habermann, Tušar, ter končno italijanski poslanec Conci. Končno je bil z večino glasov sprejet predlog dr. Großa, da tvori za poletno zasedanje državni proračun prvo točko dnevnega reda.

Gospodarska pogajanja v Solnogradu. K gospodarskim pogajanjem med Avstrijo in Nemčijo, ki so se dne 9. julija pričela v Solnogradu, pišejo listi, da bodo imela le strogo gospodarski značaj in se ne bodo razpravljala ne politična in tudi ne gospodarska vprašanja. Stališče Avstro-Ogrske pri pogajanjih je bilo dogovorjeno že preteklo leto in na tej podlagi se bodo sedaj nadaljevala pogajanja. Prvo vprašanje dogovora se tiče veljavnostnega ozemlja, in je bilo v tem vprašanju odločeno, da se sklene dogovor le med monarhijo in Nemčijo. Predlog Avstro-Ogrske gre za tem, da naj odnosi med obema državama ne temelje na popolnoma carine prostem prometu. Oni važni izdelki, ki bi bili vsled prostega prometa med obema državama prizadeti, bi bili povrženi gotovi carini, dočim bi se uvedla za druge izdelke carinska prostost. Gre torej za mešani sistem, kombinacijo carinskega varstva in carinske prostosti. Glede kmetijskih pridelkov bo predlagana carinska prostost. Dalje se ugotavlja, da carinska zveza ne bo imela nobenega agresivnega značaja proti sedaj sovražnim deželam, ampak bo ustvarjena tako, da bo svoječasno omogočena vzpostavitev prijateljskih odnosov. Sploh se bo dovolila za slučaj kake trgovinske pogodbe z bodisi katerokoli državo trgovinsko-politična akcijska prostost. Prijateljski dogovori med monarhijo in Nemčijo pa ostanejo pridržani in sicer ob varovanju najstrožje akcijske prostosti. Pogodba bo predlagana za 20 let. Po petih letih naj se pogodba revidira, kar se bo najbrže nadaljevalo potem vsakih pet let. Pogajanja v Solnogradu se udeležujejo po trije zastopniki nemške, avstrijske in ogrske vlade.

Korošecv shod v St. Petru na Medvedovem selu v nedeljo, dne 7. t. m., je bil prepovedan in se ni vršil.

Modrost „Štajerčevih“ dopisnikov. Nek dopisnik iz St. Petra pri Radgoni se v 26. številu „Štajerca“ pritožuje, da pišejo naši časniki, da naj Slovenci zatajijo nemščino. Ne razumem, kaj s tem misli, zakaj naj bi Slovenec zatajil nemščino, saj je njegov običajen jezik slovensčina, kako naj torej zataji drug jezik, ki ga vendar v potrebi rabi? Vidi se iz naslednjih stavkov, da ne ve, kako naj bi izrazil svoje sovraštvo nad nami, ker pravi, da hočejo slovenski dohtarčki in enaki postaviti naše ljudstvo za norca, da bi tarnalo pod jarmom klerikalizma. To so stavki, ki nimajo nobene smiselne zveze in ne moremo razumeti, kaj hoče pravzaprav povedati. Dopisnik je tudi mnenja, da bi moral biti Jugoslovanci pokoren vsem narodom, če bi ne znal nemški. Potem

takem bi morali biti Nemci sužnji vsemu svetu, ker hočejo pripoznati drugih jezikov, kakor le svojega in se tudi drugih ne uče. Dalje pravi, da se pride z nemščino po cellem svetu. Jaz bi menil, da nekoliko pretirava. Z nemščino niti po vsej Nemčiji ne pride, kaj šele v Avstriji, ki je država raznih narodov. Le naj gre med Ogrce. Oger ga ne bo hotel razumeti, če bi bil tudi prav dobro podkovan v nemščini. Ravnotako je pri drugih narodih širne Avstrije. Druge države sploh v poštev ne pridejo. Kdo bo v Italiji poslušal Nemca, kdo v Rusiji, kdo v Franciji, Angliji, na Kitajskem itd. Ni tudi res, da bi Jugoslovanci nikamor ne mogli z materinščino. Razumela se bosta z Hrvatoma, Srboma, Bolgaroma. Celo daljni Rus bo s Slovencem ali Hrvatoma rad pokramljal. Mislim, da bo dopisnik priznal, da naš jezik ne zaostaja za katerim drugim. Med drugim vprašuje tudi, zakaj neki bi se ne smeli učiti nemščine. Čudim se, kje je zopet to čul. Povsodi se priporoča učenje jezikov, torej tudi nemškega in se vedno mnogo knjig izdaja v obojkoženju učenja. Dopisnik se le hoče opravičevati in olepsati greh renegaštva. Noče namreč reči, da naj se učimo nemščine, pri tem pa naj ostanemo zvesti pristaši tiste narodnosti in jezika, ki ga nas je mati učila. In kot zaključek svoje modrosti je dodal dopisnik še nesramen napad na narodno duhovščino in na sveto vero. Cel dopis kaže značaj štajerčijanske stranke. Na naslovni strani nosi časnik sliko z notico: „Kmetijski stan srečen stan.“ To se iz Orniku gotovo ne dopade, ker hoče s strogimi revizicijami in z enakimi blagimi tolažbami nekoliko zoreniti življenje srečnega kmetijskega stanu v ptujskem okraju. Dopisniku bi svetovali, naj svojo modrost vedno le „Štajercu“ prodaja, kajti edino ta list je sposoben priobčevati take duhovite članke. **Slovenka.**

Proesor Peerz agitira proti Jugoslaviji —

Iz Brežic nam pišejo: Dne 5. julija je tukaj predaval neki nemškonacionalni učitelj, ki so mu dali naslov profesorja. Je prišel semkal kazat vojne slike. Kot uvod k tej predsiavi nam je naslikal vojni položaj. Trdil je, da hočejo zunanji sovražniki razkosati našo državo. Ker se jim to ne posreči, zato Anglija z denarno pomočjo širi neresnice o našem cesarju in cesarici. Anglija pošilja razne agente po državi; ti agenti naj med ljudstvom sejejo nezadovoljnost. Ti agenti, — apostoli — tako je dejal, hodijo od enega kraja do drugega, ter hočejo odtrgati cele dežele, ki bi naj bile potem samostojne države. Kako naj obstoji Kranjska sama zase? Mi Štajerci kočemo ostati vedno Štajerci, hočemo ohraniti deželo nerazkosano. Vsak poslušalec je vedel kam pes taco moli. Ta predavatelj je med drugim trdil tudi to neresnico, da zahteva Italija za se Spodnje Štajersko, Spodnje Koroško, Kranjsko, Goriško, Primorsko z Trstom, torej vse Slovenske dežele. Gorje nam, je zaklical, če ententa zmaga, potem bo povsod v nasih krajih italijanski uradni jezik, v šoli in v cerkvi se bo glasila samo italijanščina. Potem bodo Italijani tako napravili, kakor pred 100 leti v naših krajih Francozi, ki so v uradu, šoli in cerkvi vpeljali kot uradni jezik francoščino, domačin je bil iz urada odpravljen, kakor kaže zgodovina, je dejal. Tega »profesor« Peerz sam ne verjame, ker zgodovina nasprotno trdi: Napoleon reče: Ilirija vstan! Gospod profesor Peerz so nekako kot eden največji vojskovodij pohvalili naše jugoslovanske vojsake in milostno so obljubili, da bodo po vojski dobili posamezni avstrijski narodi mnogo pravic v uradu in šoli. Mi zavračamo obljube nemko radikalnega Peerza, ter mu povemu, da bomo dobili prosto, samostojno jugoslovansko državo, ne, kakor Peerz želi, ločeno od Habsburžanov, ampak pod habsburško dinastijo, kakor tudi naša deklaracija z dne 30. maja.

Vlada proti slovenskim listom. Vlada je ustavila za nedoločen čas teden »Domovina«, ki je izhajal v Ljubljani. »Slov. Narod« je nameraval odslej izhajati kot jutranji list. Ljubljansko policijsko ravnateljstvo pa je jutranjo izdajo »S. N.« prepovedalo, ker baje nima za cenzuro na razpolago zadostno število potrebnih moči. Vojaška oblast je vojakom 97. pešpolka strogo prepovedala brati »Slovenca« . **Vsenemški list** »Leipziger Neuesten Nachrichten« v Avstriji prepovedan. V Lipskem izhajajoči vse nemški list »Leipziger Neuesten Nachrichten« je v Avstriji prepovedan. Kot vzrok se navaja ostra in nedostojna pisava omenjenega lista o avstrijskih razmerah. Tudi je imenovan list neprikrto opravljal našo cesarsko dvojico.

Rusija na vrhuncu homatij. Boljševiki (večinoma Judje), kateri so zvezani z Nemci, vedno bolj izgubljajo na vplivu in se drže le še z vojaško silo. Kakor se vidi, ljudstvo ni zadovoljno z boljševiš-

kam mirom. Nastopil je tudi veliki knez Mihael, ki se zavzema za obnovo prejšnje ruske moči. Čehi Slovaki, ki zasedajo mesta v Sibiriji, dobivajo vedno več opore od domačih in zaveznikov.

Proti cesarici. Nemški krščansko-socialni poslanec Mataja piše v „Reichsposti“: Ne le da se pri nas napravi mnogo nesreče s tem, da se toliko blebata in vse verjame, pomembno je tudi to, da je naša socialna višja plašt brez političnega instinkta in da so mnogi njeni pripadniki brezvestneži. Gospodje ekselence in Vi drugi, ki vlečete zadaj za vrvice! Delajte v božjem imenu svoje politične akcije in intrige, kakor hočete in s komur hočete, toda pomislite vedno, da so stvari, ki se jih ne sme zlorabljati za figure pri šahovski igri. Ako iz častihlepnosti, učenosti ali v brezdelju pomagata, da se omaja le eden kamen, potem se kmalu podre celo poslopje in se zruši na Vaše glave, ki jih potem ravnotako ne bode rešili, kakor jih niso mogli rešiti Vaši historični predpodbniki. Predno pa pride tako daleč, je morda le boljše, ako se „proti povzročiteljem nesramnih govorov postopa brezobzirno in ne gleda na osebo...“

Proti Slovakom. Proti Slovaku dr. Lovrencu Šrobarju in tovarišem so ogrske oblasti uvedle kazensko preiskavo radi veleizdaje in razžaljenja Velikanstva. Ta zločin so baje zakrivali z znano resolucijo na shodu v St. Miklošu, v kateri se označujejo Slovaki kot veja čehoslovaškega naroda in se zahteva pravica samoodločbe. Razen tega sta se dr. Šrobar, pisatelj Zvezdoslav in tovariši udeležili gledaliških slavnosti v Pragi. Radi enake udeležbe — v narodnih nošah — je bilo obtoženih tudi več slovaških deklet. Za gori navedene zločine določa ogrski zakon v mirnem času dosmrtno ječo, v vojni veljajo ostrejšje odredbe...

Avstrija svarilo za Nemčijo. V pruski gospodski zbornici se je dne 10. julija vršila razprava o prehranjevalnih razmerah. Značilno je, da je več govornikov slikalo žalostne prehranjevalne razmere v Avstriji kot svarilo za Nemčijo. Tako je n. pr. rekel grof Stolberg: Kako daleč vodi pomanjkljivo gospodarstvo, nam kažejo razmere v Avstriji. Na las ne oči sem videl v Avstriji, da tamkaj dobi bogataš — vse, revež pa — nič! Žalostno je, kako ljudje v Avstriji stradajo. Župan Koch iz mesta Kassel je pa rekel: V Budimpešti v bogati Ogrski se morajo ubogi ljudje celo noč nastavljeni za 30 gramov maši v vrsto, končno se pa nič ne dobijo. Še več! Mestni magistrat se celo s silo razganja uboge ljudi.

Nemški meč narekuj mir. V pruski gospodski zbornici je dne 9. julija rekel grof Behr, vodja desnice pruske gospodske zbornice, sledeče: Z resolucijami ne bomo nikdar prišli do miru, dober mir narekuj samo nemški meč. Podpredsednik državnega ministrstva Friedberg je pa rekel: Nemogoče je, da bi nam kdo mogel iztrgati iz rok zmago. Zmagovalci smo bili na vzhodu in zmagovalci bomo tudi na zapadu. Prepričani smo tudi, da je samo naš nemški meč v stanju nam priboriti zmago. Navdaja nas zaupanje, da ta naša zmaga ni več daleč.

Italijanski glasovi o Wilsonovih pogojih. O Wilsonovi izjavi piše „Avanti“: Wilson opušča vsako določeno rešitev teritorialnega vprašanja, ki je kakor znano največje težkoče ter označuje splošna načela politične etike kot cilj, za katerega se bore zavezniki. List primerja zadnje izjave nemškega državnega tajnika Kühlmanna o nemških vojnih ciljih ter konstatuje soglasje z Wilsonom. — „Corriere della Sera“ pravi, da je Italija z Wilsonovim programom povsem zadovoljna. Nemčiji pa se nudi po Wilsonu edino mogoč in ugoden mir, ki ga more doseči in oni Nemci, ki razumejo, da nemško orožje ne bo ustvarilo svetovnega mira, bodo storili prav, če resno upoštevajo Wilsonovo izjavo.

Smer nemške politike nespremenjena. Grof Hertling je kot nemški državni kancelar izjavil v glavnem odseku nemškega državnega zbora dne 11. julija, da osebna sprememba v vodstvu zunanjih zadev ne bo niti najmanj spremenila kurza celokupne državne politike. Na zunaj je državna politika programatično določena v odgovoru na mirovno noto sv. Očeta. Nemčija dosedaj ni popolnoma nič spremenila poštene svoje pripravljenosti za mir in tudi v bodoče te svoje pripravljenosti ne bo spremenila. Nasproti temu pa sovražniki vedno krepkeje izražajo svojo uničevalno voljo, kar nanovo potrjujeja Wilsonov in Balfourjev govor. Dokler se v tem oziru ne bo temeljito spremenilo stremljenje sovražnikov, je Nemčija prisiljena se naprej boriti za obstanek, svobodo in blagostanje. V pripravi

V nedeljo v Jarenino na Ciril-Metodovo slavnost!

nosti, začeti z v resnici z resnimi posredovalnim predlogi, ki bi jih stavile sovražne države, je državno vodstvo popolnoma edino z najvišjim armadnim vodstvom. Glede političnih problemov na vzhodu je povdarjal Grof Hertling, da se vlada pri svojem programu glede politike na vzhodu državi izjav, ki jih je podala decembra 1917. Stoji na stališču miru v Brestu Litovskem. Zmeda na Ruskem je kriva, da se ta mir ne more izvršiti. Umor nemškega poslanika grofa Mirbacha je povzročil četverosporazum, da bi Nemčijo zapletel v novo vojno z Rusijo. Sprememba v zunanjem uradu se ni izvršila radi stvarnih zadev, temveč samo iz osebnih ozirov. Kühlmanov naslednik pl. Hintze je oddal obvezno izjavo, da se bo v vsakem oziru držal dosedanje politike državnega kancelarja. — Po govoru grofa Hertlinga se je v odseku razvila debata, v kateri so voditelji strank podali svoje izjave. Socialdemokratski poslanec Scheidemann je povdarjal, da je odhod pl. Kühlmana v Nemčiji in tudi v inozemstvu vzbudil najslabši utis, ker se smatra kot zmaga osvojevalne in nasilne vsenemške politike.

Usodna ura vojne. Bonar Law je dejal v svojem poslovnem nagovoru na banketu, ki ga je priredila vlada na čast delegatov medzvezniške konference, da usodna ura sedanje vojne ni več daleč. Ako v nadaljnjih treh mesecih sovražnik ne doseže nobenega strateškega cilja, potem se je njegov vojni pohod izjalovil.

Nov vsenemški dnevnik. Z Dunaja poročajo, da začne izhajati tam dne 20. t. m. nov vsenemški dnevnik „Wiener Mittag.“ Izdajatelj bo bivši poslanec dr. Schalk, denar in papir za novi list pride iz Nemčije in istotako večina žurnalistov. Torej nemško-državni list na Dunaju.

Kitajska in Vatikan. »Osservatore Romano« poroča, da je kitajska vlada izrazila željo stopiti v diplomatsko zvezo z Vatikanom. Kitajska vlada je imelovala Tai-Tsheng-Lingsa, bivšega zastopnika Kitajske v Španiji, za svojega poslanika pri sv. Stolicy.

Tedenske novice.

Obnovite naročnino. Kdor se ni obnovil naročnine za »Stražo«, naj to nemudoma stori, ker mu bo sicer list ustavljen. Naročnina znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K za četrt leta 3 K in se pošilja na naslov: Upravišтво »Straže«, Maribor.

Poročnik Anton Osterc †. Zopet velika, bridka izguba v vrstah katoliško-narodnega dijaštva. Dne 50. junija je bil od granate smrtno zadet g. poročnik Anton Osterc-Lamberger, abiturient mariborske gimnazije, rojen v Bunčanih pri Sv. Križu na Murskem polju. Dan poprej so dobili njegovi starši še veselo vest, da je srečno prišel s svojo kompanijo čez Piavo nazaj, dočim je bil mislil onkraj Piave, da bo moral ali na oni svet ali v Rim. Tostran Piave je pa nesrečna granata zahtevala svojo žrtev. Izrgala mu je obe očesi. Delj časa je bil brez zavesti in ni mogel govoriti. Nato se je pa dobil zavest in je po glasu spoznal svoje žalostne tovariše, ki so ga prišli čestlovati v vojno bolnišnico. Dne 2. julija zjutraj je izdihnil svojo junaško dušo ter bil dne 3. julija pokopan v San Stino pri Livenci. Njegov tovariš piše, da je bil rajni pri svojem regimentu nad vse priljubljen in da ga bo moštvo močno pogrešalo. V svojih dijaških in vojaških letih je ostal zvest katoliško-narodnim vzorom. Še kot poročnik je zadrževal, da hoče postati duhovnik Gospodov. Toda Gospod ga je že prej poklical k Sebi. Have anima pia, uživaj večni pokoj!

Odlikovanje. Podpolkovnik knez Oton Windiggratz je odlikovan z viteškim križcem Leopoldovega reda za vojnim okraškem in meči.

Iz pol. službe. Namestniški tajnik lipniškega okrajnega glavarstva dr. Franc Jokesch je premeščen k namestništvu v Gradec.

Iz postne službe. Postanica Marija Smole Ivanjkovcih je premeščena v Zavrče; za postarja v Ivanjkovcih je pa imenovan poštar Lovro Petovar.

Kmetijska družba za Štajersko. Za predsednika štajerske Kmetijske družbe je bil izvoljen deželni glavar Štajerske, ekselencia grof Edmund Attems Cesar je potrdil njegovo izvolitev.

V Jarenino! Kdor more, naj prihodnjo nedeljo, dne 14. julija, pohti na Ciril-Metodovo slavnost obmejnih Slovencev v Jarenini!

Posnemajte! V Dolu pri Hrastniku priredi tamnija naša izobraževalna organizacija v nedeljo, dne 21. julija, slavnost v prid mariborski slovenski šoli. Slovenci iz Posavja, dne 21. julija v Hrastniku! Drugim našim društvom priporočamo: Posnemajte vile Dolčane!

V St. Petru na Medvedovem selu so obhajali v nedeljo, dne 7. t. m., Ciril-Metodovo slavnost. Domači župnik g. Gomilšek je slikal v vznesenih besedah delovanje sv. bratov in bodril poslušalce na delo v duhu sv. Cirila in Metoda, nakar je poslanec dr. A. Korošec z viharim navdušenjem pozdravljen dokazal, kako potrebna je vsestranska izobrazba ravno

za Slovence. Brez vsake agitacije je bila udeležba res lepa in se je nabrala precejšnja svota za Jugoslovansko dečo.

St oga prepoved. Namestinja je strogo prepovedala nakupovati zgodnji krompir in žito v okrajnih glavarstvih Maribor in Ptuj ter ga nositi v nahrbtniku ali drugače v mesto. Ta prepoved velja do 28. julija. Od 29. julija naprej bo dovoljeno proti uradnim potrdilom prosto nakupovanje pri producentu. Nakup žita ostane tudi nadalje prepovedan. Na izvršitev te prepovedi se bo strogo pazilo na postajah, kjer se bo krompir in žito vsakemu neizprosno odvzelo ter se dotičnika tudi kaznovalo. — Opozorjamo naše ljudi na to vladno odredbo, da na postajah ne bodo imeli sitnosti. Od vlade pa upamo, da bo poskrbela sedaj vsakemu dovolj živil.

Dopisi.

Maribor. Kakor izvemo, so začeli tudi na mariborskem kolobvoru odvezmati nahrbtnike z živili. Radovedni smo, kam pride zaseženo blago.

Pesnica. Meseca junija so različni gospodje pri bivšem železniškem poduradniku, dunajskem romarju in krečmarju Hoinigu reševali razna gospodarska vprašanja. Hoinig ima dobro vino, zato so se zborovali lahko napili navdušenja. Večni kandidat Francelj je govoril nekaj o vilah in krampih. Kdo pa je izrazil željo po skorajšnjem pravičnem miru? Nikogar ni bilo. Marsikateremu zborovalcu je vojna prinesla lepe denarje in marsikateremu zborovalcu se v Slovenskih goricah boljše godi, kakor bi se mu na fronti. Kako resno so pa celo reč vzeli, je razvidno iz končnega govora „velikega Nemea“ in predsednika kmetijske podružnice v St. Ilju, ki je rekel, da so vse mizerije krivi „švarekünstlerji.“ Nato ploskanje. Tako se v Jugoslaviji ne bo govorilo!

Jarenina. Zaradi nestalnege vremena prestajena Ciril-Metodova slavnost v Jarenini se bo vršila gotovo prihodnjo nedeljo, dne 14. t. m. Sporedno zanimiv; za petje bo skrbel mešan in moški zbor. Domačini in sosedje, pridite v obilnem številu; posebno nas bo veselilo, če nas obmejne Slovence Mariborčani posetijo v prav obilnem številu. Gostje bodo oskrbljeni tudi z jedjo. Torej komur je za prijeten užitek, naj pride v nedeljo v Jarenino!

Slovenska Bistrica. Nasa citanica priredi v nedeljo dne 21. t. m. s sodelovanjem mariborskega dram. društva v hotelu Avstrija v Slov. Bistrici gledališko predstavo in velik koncert. Začetek točno ob 1/2 5 uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen slovenskim oslepelim vojakom. Slovenci domači in od drugod, pridite v obilnem številu, da pokažemo narodnim nasprotnikom trdno jugoslovansko narodno prepričanje.

Teharje. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 14. julija t. l. v prostorih g. Šušteriča zabaven popoldan s petjem in govorom našega mladinskega organizatorja dr. Hohnjeca. Nastopi tudi mešan in moški zbor! Na veselo svidenje!

Celje. Po noči na dne 5. t. m. so vdrl neznan tatovi v prodajalno krojača Josipa Hočevarja in odnesli moških oblek in uniform v vrednosti 25.000 K. Tatvine sta osumljena dva vojaka.

Dol pri Hrastniku. Slov. kat. izobraz. društvo priredi v nedeljo, dne 21. julija 2 predstavi in sicer; enodejansko: Strahovi in ljubezen Marijinega otroka, igro v treh dejanjih. Čisti dobiček je namenjen slovenski šoli v Mariboru. Pridite v obilnem številu!

Najnovejša poročila Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 11. julija.

Italijansko bojišče.

Nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Albansko bojišče.

V Albaniji so si naše čete uredile novo odporno črto. V dolini Devoli prodirajoča francoska stotnija je bila zavržena.

Anglija hiti Rusiji na pomoč!

Angleške čete so zasedle Arhangelsk in Murmanske obali prodirajo proti jugu v smeri proti Petrogradu. Zasedle so, kakor se dne 11. julija poroča iz Stokholma, mesto Kem, kjer je angleški poveljnik dal ustreliti več članov ruskega sovjeta, več pa jih je dal zapreti. Namen Anglije je, Z vpadom v Rusijo organizirati odpor proti Nemčiji in napraviti red v Rusiji.

Slovanska nevarnost za Gradec.

V graškem občinskem svetu je prišlo dne 11. ulija do razburljivih nastopov med nemškimi na-

cionalci in social demokrati. Ko je podžupan Slark preplagal, naj se da nemškonacionalnim mestvom podpora iz občinske blagajne, je social demokrat Pongratz z vso odločnostjo ngovarjal proti takemu zapravljanju občinskega premoženja. Občina Gradec ki gospodarsko stoji tako slabo, da mora kot kreditor prodati za 1.000.000 K svoje avtomobile pravice (policijske) državi, taka občina nima pravice zapravljati javne denarje. Nemci so molče in sripanjem z zobmi poslušali. Do velikega kravala pa je tudi prišlo, ko je Staerk poročal o vedno večjih nakupovanjih hiš in posestev Gradcu po Slovanih in židih. Soc. demokrat Pongratz je izjavil, da se slovanska nevarnost v I. razredu da odstraniti samo z uvedbo splošne volilne pravice za obč. zastop. Soc. demokrat dr. Schacherl je stavil nujni predlog, naj vlada takoj razpiše nove volitve za štaj. deželni zbor, če pa vlada tega tekoč. 4 tednov ne stori, naj se obč. svet na mestarske stranke v deželnem odboru obrne s prošnjo, da odložijo svoja mesta. Prvi del predloga je bil enoglasno sprejet, zadnji odstavek pa odklonjen.

IZGUBLJEN

je bil v nedeljo zvečer od Weberjeve gostilne v Kamnici na glavni cesti — Gartengasse — Weinbaugasse moder gumijev plašč in dežnik za moške. Pošteni najditelj naj odda oboje proti jopi nagradi v Weinbaugasse 33. 138

Dve postelji

iz trdega lesa, dva vložka, 1 divan in ena umivalna miza se zamenjajo za špeh ali za druga živila v Mariboru, Glavni trg 18/II nadstr. vrata 7. 141

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. Oset, p. Guštanj, Koroško. 70

Viničar

se sprejme in sicer mož in žena brez otrok ali tudi z enim otrokom, blizu mesta pod zelo ugodnimi pogoji. Oglase pisemne ali osteneno na naslov: Otilija Kovarčič, Celje, Breg 33. 140

VOJNA IN MIR.

Svetovna vojna še ni končana, vladarji in državniki hočejo mir, narodi in njih poslanci izdelujejo načrte in se pripravljajo na mir; toda kakšni bo mir? Vstali so sanjavi preroki, ki so celo prerokovali in izračunili dan, ko bo sklenjen mir. A vendar se bo isti dan, ko bo konec krvavega boja, še le pričela borba za življenje, za obstanek ljudstev in posameznih slojev. Toda v tem boju bomo rabili orožje „uma svetle meče“: vedo in znanje. Med to znanje prištevajo pametni, kakor se je vsak vojak, uradnik in trgovec sedaj prepričal, tudi znanje jezikov! Saj je že Slomšek rekel: Koliko jezikov znaš, toliko mož veljaš. Katerih jezikov pa se nam je učiti? Sednini! Nam Slovincem v posebni meri nemščine, pred vsem pa italijanščine. Naše življenjske potrebe kažejo praktično na jug. Nemščine se učimo v ljudskih šolah, a drugih modernih jezikov? Edino lepa prilika se nudi letos Celjanom, ki se hočejo priučiti italijanščine. V Celju se osnuje v ta namen jezikovni tečaj, kakor se je uvedel lani z dobrim uspehom v Ptuj. — V Laškem se je pričel s 1. julijem. — Po učeval bo jezikovni strokovnjak, tolmač in pisatelj, znan po svojem delovanju in pedagoških spisih v tej stroki: g. Šijanec, c. kr. glavni učitelj. Jezikovni tečaj traja od 15. julija do 15. septembra. Vpisovanje in začetek pouka koj v torek, 16. julija, ob 6. uri v prostorih gimnazije.

Jezikovni tečaj za italijanščino: konverzacija, čitanje, glavni deli slovnice, pravopisje in slovstvo po kombinirani Berlitzovi metodi: učenje jezika na podlagi govornih vaj. Tečaj traja dva meseca od 15. julija do 15. septembra. Pouk se vrši v skupinah 2-krat na teden po dve uri od 6. do 8. zvečer. V eni skupini je združenih samo 8—10 oseb. Honorar po številu udeležencev 40—50 K za oba meseca. Vpisovanje in koj začetek pouka 16. ob 6. uri v prostorih gimnazije. 138

C. kr. gl. uč. M. Šijanec, sod. tolmač itd.

ZAHVALA.

Iskreno zahvalo izrekamo vsem mnogostevilnim udeležencem pogreba našega ljubljeneega soproga in očeta, gospoda

Franca Goričan-a

v Žaou,

posebno velečast. g. duhovščini iz Žaleca za časten spreved, sl. pevskemu društvu v Žalecu za krasno žalostinko in sploh vsem, kateri so nas v teh bridkih urah tolažili.

Žalec, dne 7. julija 1918.

Marija Goričan, Franc, Nikolaj in Mici Goričan. 139